

S P R A W O Z D A N I E

z realizacji

**Programu
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Gminie Miasto Świdnica**

na lata 2016-2020

w 2018 roku

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miasto Świdnica na lata 2016-2020 ustanowiony został uchwałą nr XVI/169/16 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 29 stycznia 2016 r. Określa zadania w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, sformułowane w oparciu o działania wyznaczone przez Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz sporządzoną diagnozę lokalną. Realizuje założenia przyjęte ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zadania w zakresie Programu są koordynowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy. W ich realizacji uczestniczą instytucje, organizacje i specjaliści zaangażowani w działania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inne podmioty pełniące funkcje wspierające:

- Urząd Miejski w Świdnicy, Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy,
- Komenda Powiatowa Policji w Świdnicy,
- Prokuratura Rejonowa w Świdnicy,
- Sąd Rejonowy w Świdnicy,
- Straż Miejska w Świdnicy,
- Poradnia Terapii Uzależnienia i Współzależnienia w Świdnicy,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy, Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- służba zdrowia,
- organizacje pozarządowe,
- placówki oświatowe.

Obowiązek realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie spoczywa na Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz powoływanych dla indywidualnych przypadków grupach roboczych. Obsługę techniczną i merytoryczną Zespołu zapewnia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy.

Zespół został powołany Zarządzeniem Prezydenta Miasta Świdnicy nr 0050-297/2015 z dnia 7 września 2015 r. na podstawie uchwały nr VII/48/11 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 15 kwietnia 2011 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania. Tworzą go przedstawiciele podmiotów działających na rzecz pomocy osobom indywidualnym, rodzinom, grupom problemowym bądź środowisku, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Są specjalistami różnych grup zawodowych, reprezentującymi: Komendę Powiatową Policji, Straż Miejską, Prokuraturę Rejonową, kuratorską służbę sądową, SP ZOZ w Świdnicy, oświatę, lokalne organizacje pozarządowe, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i Miejską Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Każdy z podmiotów wchodzących w skład Zespołu zobowiązany jest do działania w zakresie posiadanych kompetencji i uprawnień w oparciu o posiadane zasoby personalne i finansowe, w celu skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ich sprawne współdziałanie pozwala efektywnie wykorzystywać zasoby, instrumenty i uprawnienia poszczególnych służb i instytucji.

Celem głównym Programu jest ograniczenie skali problemu przemocy w rodzinie. Jego realizacja odbywa się poprzez działania profilaktyczne i edukację społeczną, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie skutecznej ochrony i pomocy, oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz zwiększanie poziomu kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Informacje zawarte w sprawozdaniu zostały sporządzone w oparciu o wskaźniki realizacji zaplanowanych zadań, służących osiągnięciu celów szczegółowych Programu.

Cel szczegółowy 1.

Zintensyfikowanie działań profilaktycznych i edukacji społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

1.1. Opracowanie i aktualizowanie diagnozy problemu przemocy w rodzinie na obszarze gminy, w tym ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie.

Działania diagnozujące rozmiary zjawiska przemocy w rodzinie realizowane są na bieżąco, poprzez identyfikowanie na terenie Miasta ofiar i sprawców przemocy przez pracowników socjalnych prowadzących rozeznanie w rodzinach będących pod opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz stałą współpracę, prowadzoną w szczególności ze szkołami, Komendą Powiatową Policji, asystentami rodziny, kuratorami, w zakresie monitorowania wspólnych klientów, poprzez spotkania, wymianę informacji, opracowywanie procedur oraz udział w szkoleniach.

Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej obejmowali wsparciem łącznie 2.059 rodzin, wśród nich:

- 286 uwikłanych w problemy uzależnień, z czego w 131 zdiagnozowano chorobę alkoholową,
- 165 uwikłanych w problem przemocy,
- 110 z nadzorem kuratorskim,
- 377 z dziećmi do ukończenia 17 roku życia, wśród których w 51 rodzinach przemoc stanowi dominującą przyczynę kryzysu,
- 66 z dziećmi ze środowisk zagrożonych uzależnieniami, objętych monitorowaniem i motywowanych do podjęcia terapii przez rodziców.

W ramach realizowanych zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie pracownicy socjalni sporządzili:

- 29 formularzy „Niebieska Karta-A” wszczynających procedurę,
- 46 powiadomień do Sądu o potrzebie objęcia rodziny nadzorem kuratorskim z powodu zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych.

Szczególnym nadzorem obejmowane są rodziny z dziećmi wskazane, jako zagrożone przemocą oraz demoralizacją nieletnich. Środowiska te pracownicy socjalni w asyście funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji monitorują dodatkowo w ramach popołudniowych wizyt patronażowych, realizowanych w godzinach od 15.30 do 17.00, od poniedziałku do czwartku:

- zrealizowano 299,5 godzin wizyt patronażowych,
- patronażem popołudniowym objęte były 43 środowiska.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Rozpoznawaniem problemów w rodzinach zagrożonych lub dotkniętych przemocą i podejmowaniem działań w tych środowiskach zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Opracowanie i realizacja indywidualnych planów pomocy, inicjowanie działań w stosunku do osób doznających i stosujących przemoc, a następnie monitorowanie sytuacji w tych rodzinach, realizowane jest przez grupy robocze Zespołu. W 2018 r. pomocą grup roboczych objętych było:

- 214 rodzin uwikłanych w problem przemocy domowej – 632 osoby, w tym:
 - 225 kobiet, w tym 11 niepełnosprawnych i 34 w wieku senioralnym,
 - 222 mężczyzn, w tym 5 niepełnosprawnych i 23 w wieku senioralnym,
 - 187 dzieci, w tym 3 niepełnosprawnych;
- 270 osób doznających przemocy w rodzinie:
 - 180 kobiet, w tym 42 w wieku senioralnym i 16 z problemem uzależnień,
 - 30 mężczyzn, w tym 7 w wieku senioralnym i 8 z problemem uzależnień,
 - 60 dzieci w wieku do 18 lat, w tym 1 z problemem uzależnień,

- 2 osoby z zaburzeniami psychicznymi;
- 212 osób stosujących przemoc w rodzinie:
- 29 kobiet, w tym 3 w wieku senioralnym i 13 po spożyciu alkoholu i środków psychoaktywnych,
- 182 mężczyzn, w tym 26 w wieku senioralnym i 111 po spożyciu alkoholu i środków psychoaktywnych,
- 1 dziecko w wieku do 18 lat,
- 8 osób z zaburzeniami psychicznymi;
- wśród osób dotkniętych przemocą:
- 121 osób doświadczało przemocy fizycznej,
- 134 osoby doświadczały przemocy psychicznej i emocjonalnej,
- 1 osoba doświadczała przemocy seksualnej,
- 2 dzieci doświadczało zaniedbania.

źródło: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Wśród 184 podopiecznych świdnickich placówek wsparcia dziennego, jako środowiska zagrożone i dotknięte przemocą w rodzinie zidentyfikowano 43 rodziny.

źródło: Caritas Diecezji Świdnickiej, Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Chorych „Serce”, Fundacja Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint”, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Wśród podopiecznych miejskich placówek oświatowych, jako środowiska zagrożone lub dotknięte przemocą w rodzinie zidentyfikowano 71 rodziny, w tym 9 wśród podopiecznych przedszkoli i 62 szkół podstawowych. W 21 przypadkach szkoły sporządziły powiadomienie do Sądu o potrzebie wglądu w sytuację rodziny z powodu zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych.

źródło: przedszkole nr 1, 3, 6, 14, 15, 16, szkoły podstawowe nr 1, 2, 4, 6, 8, 105, 315

1.2. Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych i edukacyjnych, które obalają mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zakupił 5 plakatów, których grafika była nagrodzona i wyróżniona w 13. edycji konkursu Galerii Plakatu AMS zorganizowanego w 2012 r. pod hasłem „Przemoc. Twoja sprawa”. Plakaty wzywają do niepozostawiania obojętnym na przemoc, obalania stereotypów „nie wtrącam się, to nie moja sprawa”. Projekt zakładał pokazywanie nagrodzonych prac w przestrzeni publicznej: na przystankach, na ulicach polskich miast. Zakupione przez Ośrodek plakaty były wystawione w trakcie spotkań edukacyjnych dla realizatorów działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Urząd Miejski, w ramach działań edukacyjno-informacyjnych w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy zakupił i rozdysponował materiały:

- plakaty:
- Nie karm trolla (26 egzemplarzy),
- Nie hejtuj! (26 egzemplarzy),
- Cyberprzemoc – niby wirtualna, a naprawdę boli (11 egzemplarzy),
- Cyberprzemoc. Dotyka jak w realu (12 egzemplarzy),
- Nie eksperymentuję. Nie piję, nie palę! (22 egzemplarze),
- W ciąży mądrze decyduję o przyszłości dziecka (FASD i FTS) (39 egzemplarzy);
- płyty CD z audycjami edukacyjnymi dotyczącymi cyberprzemocy (19 egzemplarzy);
- ulotki i broszury:
- Przemoc w sieci boli jak w realu (2.280 sztuk),
- NIE Eksperymentuję. Alkohol i papierosy to trucizna! (1.900 szt.),
- Przemoc w sieci boli w realu (1.440 szt.),
- Cyberprzemoc. Wiedzieć, aby chronić (750 sztuk),

- Cyberprzemoc. Znać prawo, by walczyć (2.060 sztuk),
- Moje dziecko – agresor czy ofiara? (750 sztuk),
- W ciąży mądrze decyduję o przyszłości dziecka (FASD i FTS) (2.500 szt.),
- Miniporadnik dla sprzedawców alkoholu oraz wyrobów tytoniowych (100 szt.).

źródło: Wydział Polityki Społecznej i Spraw Socjalnych Urzędu Miejskiego

Świdnickie przedszkola i szkoły podstawowe realizowały na rzecz społeczności rodziców, opiekunów i dzieci, w ramach działalności programowej, przedsięwzięcia mające na celu poszerzanie wiedzy w zakresie problematyki przemocy, konsekwencji wynikających z jej stosowania, radzenia sobie z problemem, m.in. w formie:

- spotkań edukacyjnych z policjantem, psychologiem, pedagogiem, terapeutą uzależnień,
- zajęć wychowawczych z wychowawcą klasy, innymi nauczycielami i specjalistami,
- prezentacji multimedialnej dla rodziców dotyczącej specjalnych potrzeb dzieci,
- wewnętrznych programów przeciwdziałania agresji i przemocy, m.in.: Wiem, co robię; Spójrz inaczej; Tak, czy Nie; Saper, czyli jak rozminować agresję; akcja „Stop agresji w ramach Międzynarodowego Dnia Dzieci Będących Ofiarami Agresji; Przemocy-STOP; Bezpieczne dziecko jest świadome zagrożeń i potrafi na nie reagować,
- artykułów w gazetkach i na tablicach informacyjnych w placówkach, m.in.: Rozpoznawanie symptomów przemocy wobec dziecka

źródło: przedszkole nr 1, 3, 6, 14, 15, 16, szkoły podstawowe nr 1, 2, 4, 6, 8, 105, 315

1.3. Współpraca z kościołami i związkami wyznaniowymi w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie w ramach prowadzonych przez nie poradni rodzinnych i do programów nauk przedmażeńskich.

Diecezjalna Specjalistyczna Poradnia Rodzinna w Świdnicy realizowała w 2018 r. współfinansowane przez Gminę Miasto Świdnica zadanie publiczne Miasta pn. „Prowadzenie punktu pomocy psychologiczno-pedagogiczno-prawnej z telefonem zaufania”. Poradnia umożliwiła nieodpłatne korzystanie z pomocy i poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego oraz życiowego, również w formie telefonu zaufania, mieszkańcom Świdnicy dotkniętym lub zagrożonym problemem uzależnień oraz konsekwencjami funkcjonowania w relacji z osobami uzależnionymi, w tym dla osób i rodzin uwikłanych w problem przemocy w rodzinie.

źródło: Diecezjalna Specjalistyczna Poradnia Rodzinna

1.4. Prowadzenie poradnictwa w zakresie wzmacniania opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej prowadzone było poradnictwo rodzinne dla klientów, przede wszystkim dla rodzin uwikłanych w problemy uzależnień i przemocy domowej. Działanie obejmowało wstępną diagnozę sytuacji i potrzeb rodziny, wspieranie w zakresie prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz ukierunkowywanie w dalszej pracy z psychologiem lub/i innym specjalistą. Poradnictwo udzielane było w oparciu o program wspierający rodzinę w jej funkcjonowaniu, opracowany przez terapeutę rodzinnego, we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikami socjalnymi oraz asystentami rodziny. Łącznie zrealizowano 394 godziny konsultacji, w tym udzielono:

- konsultacji 316 osobom dorosłym,
- konsultacji 78 dzieciom,
- 213 porad osobom dorosłym korzystającym ze wsparcia, poradnictwa lub terapii rodzinnej, w tym 18 osobom niepełnosprawnym,

- 103 porady osobom dorosłym korzystającym z innych oddziaływań terapeutycznych, w tym 13 osobom niepełnosprawnym,
- 78 porad dzieciom korzystającym ze wsparcia, poradnictwa lub terapii rodzinnej, w tym 12 dzieciom niepełnosprawnym.

Rodzaj zgłaszanych trudności:

zakres zgłaszanych trudności	liczba osób		
	łącznie	dorośli	dzieci
problemy małżeńskie/par/rodzinne	166	143	23
problemy wychowawcze	110	77	33
współuzależnienie	21	21	-
uzależnienie	5	5	-
przemoc domowa	27	27	-
niepełnosprawność	11	7	4
zaburzenia emocjonalne, psychiczne, w zakresie zachowania, odżywiania i inne	179	120	59
bezrobocie	52	52	-
inne działania, w tym konsultacje z pracownikami socjalnymi na rzecz pracy z rodziną	103	103	-

źródło: Prywatna Praktyka Psychoterapii Renata Halejcio

Rodziny wychowujące małoletnie dzieci, mające problemy opiekuńczo-wychowawcze, wspierane są pracą asystenta rodziny. To specjalista, którego zadaniem jest codzienne towarzyszenie rodzinie niepotrafiącej samodzielnie pokonać różnych trudności życiowych. Pracownik socjalny stwierdzając, że w rodzinie występuje problem opiekuńczo-wychowawczy, w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnioskuje o wsparcie rodziny poprzez przydzielenie asystenta, bez względu na dochód rodziny. Rodzina musi wyrazić zgodę na takie wsparcie i współpracować. Asystent pracuje również z rodziną, w której dzieci zostały zabezpieczone w pieczy zastępczej. Jego praca skupia się wówczas na tym, aby wspomóc rodzinę w stworzeniu przez nią warunków pozwalających na powrót dzieci do domu rodzinnego.

Pracę na rzecz rodzin w 2018 r. realizowało 7 asystentów rodziny (4 w wymiarze całego etatu, 3 w wymiarze ½ etatu) zatrudnionych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej.

Asystenci rodziny wsparciem obejmowali 106 rodzin, w tym:

- w 2018 r. zlecono współpracę z 30 nowymi rodzinami,
- 51 rodzin zostało zobowiązanych do pracy z asystentem przez sąd,
- w rodzinach objętych asystenturą wychowywało się łącznie 187 dzieci,
- w rodzinach objętych asystenturą 31 dzieci przebywało w pieczy zastępczej, z których 7 trafiło do pieczy w 2018 r., zaś 4 wróciło do domu rodzinnego,
- na dzień 31 grudnia 2018 r. wsparcia asystenta rodziny wymagało 76 rodzin,
- praca asystenta rodziny z rodzinami odbywała się przez okres:
 - do 1 roku – 35 rodzin,
 - do 2 lat – 24 rodziny,
 - do 3 lat – 9 rodzin,
 - powyżej 3 lat – 38 rodzin,
- 31 rodzin zakończyło pracę z asystentem rodziny, w tym:
 - 17 rodzin ze względu na zrealizowanie planu pracy,
 - 14 rodzin ze względu na brak współpracy z asystentem,
- średni czas pracy asystenta z rodziną wynosił 54 miesiące.

Mieszkańcom Świdnicy, rodzicom i wychowawcom, zapewniono możliwość uczestniczenia w warsztatach wspierania rodziców i wychowawców pn. „Szkoła dla rodziców i wychowawców”. Uczą one otwartej, konstruktywnej komunikacji w rodzinie i poza nią, relacji opartych na wzajemnym szacunku i współpracy, służących tworzeniu środowiska najbardziej wspierającego naturalny rozwój dziecka. Ich celem jest pomoc w radzeniu sobie w codziennych kontaktach z dziećmi i młodzieżą, ukierunkowane na przeciwdziałanie zachowaniom problemowym dzieci i młodzieży oraz podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców i nauczycieli. W 2018 r. realizowano 7 edycji programu, które łącznie ukończyło 87 osób. Spotkania odbywały się w grupach maksymalnie 12-15 osobowych, w formie 10 spotkań, po 4 godz. lekcyjne, łącznie w wymiarze 40 godz. dla każdej z grup, w tym:

- 4 edycje części I Budowanie relacji dorosły-dziecko – 54 osoby, w zakresie:
 - wyrażania oczekiwań i ograniczeń tak, aby były przez dziecko respektowane,
 - rozpoznawania, wyrażania i akceptowania uczuć,
 - aktywnego, wspierającego słuchania,
 - motywowania dziecka do współdziałania,
 - modyfikowania niepożądanych lub nieodpowiednich zachowań dziecka,
 - uwalniania dzieci od grania narzuconych ról w domu i szkole,
 - wspierania procesu usamodzielniania się dziecka,
 - budowania realnego poczucia własnej wartości dziecka,
 - konstruktywnego rozwiązywania konfliktów;
- 2 edycje części II Wspieranie procesu budowania wzajemnych (opartych na więzi i szacunku) relacji między dziećmi – 26 osób, w zakresie:
 - rywalizacji i zazdrości między dziećmi,
 - kłótni, bójek dzieci i różnych innych trudności,
 - problemów sprawiedliwości, ulubieńców i egoizmu,
 - wpływu ról na relacje między dziećmi;
- 1 edycja części III dla rodziców i wychowawców nastolatków uwzględniająca problemy wieku dorastania – 7 osób, w zakresie:
 - młodzieńczego buntu,
 - pragnienia akceptacji,
 - potrzeb decydowania o sobie,
 - przedwczesnego zainteresowania seksem,
 - narkotyków,
 - niebezpieczeństwa mediów.

Warsztaty prowadzone były w oparciu o program i standardy Szkoły dla Rodziców i Wychowawców Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie, przez dwie osoby posiadające certyfikat realizatora programu wydany przez ORE, uprawniający do prowadzenia I, II i III części programu. Informacja o możliwości udziału w programie przekazywana była podopiecznym przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny oraz umieszczana na stronie internetowej Ośrodka.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Świdnicy w ramach działań wspierających rodziny we wzmacnianiu ich funkcji opiekuńczych i wychowawczych zrealizował:

- warsztaty „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców” – 40 uczestników,
- „Spotkania z Rodziną” w ramach terapii pedagogicznej – 156 uczestników, którym łącznie udzielono 273 porady.

źródło: Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych

Zadanie publiczne miasta pn. „Działania mające na celu wspieranie i promowanie rodziny” Gminy Miasta Świdnicy zleciła w trybie otwartych konkursów ofert Fundacji Małżeństwo Rodzina – 320 osób (160 małżeństw).

źródło: Wydział Polityki Społecznej i Spraw Socjalnych Urzędu Miejskiego

W celu wspierania rodziców i wychowawców przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy i Ośrodek Interwencji Kryzysowej realizowały:

- grupę wsparcia w ramach projektu „Akademia Rozwoju”, której spotkania odbywały się raz w miesiącu na terenie Powiatu Świdnickiego – 24 osoby,
- Trening Umiejętności Wychowawczych w ramach Programu Korekcyjno-Edukacyjnego – 10 uczestników,
- warsztaty umiejętności wychowawczych dla sprawców przemocy w rodzinie – 10 osób, w tym 8 kobiet i 2 mężczyzn.

źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Miejskie przedszkola i szkoły podstawowe w ramach działalności programowej:

- realizowały programy i zajęcia w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, m.in.:
 - Kompetentny rodzic,
 - Zasady dobrej komunikacji,
 - Konflikty i ich rozwiązywanie,
 - Relacje rówieśnicze,
 - Trudne relacje z rodzicem po rozwodzie,
 - Areszt jednego z rodziców;
- realizowały pedagogizację rodziców, poprzez spotkania grupowe, ulotki i gazetki informacyjne, artykuły:
 - Słowa ranią – czyli jak unikać krzyku, kpin i obrażania dziecka,
 - O sztuce towarzyszenia dziecku,
 - Dlaczego warto pozwolić dzieciom być samodzielnym,
 - Jesteś rodzicem i masz małe dzieci?
 - Profilaktyka krzywdzenia małych dzieci;
- umożliwiały konsultacje indywidualne w zakresie kompetencji wychowawczych ze specjalistami: psychologiem, pedagogiem, wychowawcami klas, rozmowy medacyjne;
- diagnozowały środowiska rodzinne podopiecznych z uwzględnieniem wielu perspektyw (wychowawcy, rodziców, dziecka) oraz systematycznie monitorowały zadeklarowane i podjęte przez rodziców działania;
- informowały rodziców, u których zaobserwowano trudności opiekuńczo-wychowawcze, gdzie i w jaki sposób skorzystać ze wsparcia specjalistycznego, pomocy społecznej, zespołów specjalistycznych, o dostępnej literaturze oraz współpracowały w tym zakresie z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną,
- motywowały rodziców i rodziny do korzystania z poradnictwa i działań edukacyjnych w zakresie kwestii wychowawczych, poprzez informowanie o możliwości udziału w warsztatach dla rodziców, dostępności specjalistycznego poradnictwa na terenie Świdnicy.

źródło: przedszkole nr 1, 3, 6, 14, 15, 16, szkoły podstawowe nr 1, 2, 4, 6, 8, 105, 315

Cel szczegółowy 2.

Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony i pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

2.1. Rozszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających poradnictwa i pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

W ramach pracy na rzecz klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej psycholog Ośrodka udzielił wsparcia 315 osobom, a z poradnictwa i konsultacji udzielanych przez radcę prawnego Ośrodka skorzystało 110 osób.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Diecezjalna Specjalistyczna Poradnia Rodzinna w Świdnicy realizowała zadanie pn. „Prowadzenie punktu pomocy psychologiczno-pedagogiczno-prawnej z telefonem zaufania”, w ramach którego udzielano poradnictwa:

- psychologicznego – 82 godz. dla 71 osób, w zakresie problemów wychowawczych, uzależnień, współzależnienia, przemocy domowej,
- pedagogicznego – 76 godz. dla 3 osób, w ramach terapii długoterminowej,
- duszpasterza i w ramach telefonu zaufania – 102 godz., 30 porad,
- Doradcy Życia Rodzinnego – 82 godz. dla 41 par (82 osoby),
- logopedycznego – 60 godz. dla 5 dzieci w ramach terapii długoterminowej,
- prawnego – 76 godz. dla 32 osób, w zakresie problemów wychowawczych, uzależnień, współzależnienia, przemocy domowej oraz spraw związanych ze spadkiem.

źródło: Diecezjalna Specjalistyczna Poradnia Rodzinna

Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie realizował poradnictwo w zakresie:

- interwencji kryzysowej – łącznie 73 porady dla 28 osób, w tym 25 porad dla 7 dzieci i młodzieży, z powodu:
 - przemocy domowej – 33 porady dla 8 osób, w tym 9 porad dla 2 dzieci i młodzieży,
 - problemów wychowawczych – 4 porady dla 2 osób, w tym 2 porady dla 1 dziecka,
 - zaburzeń emocjonalnych, zachowania, odżywiania, psychicznych – 19 porad dla 5 osób, w tym 14 porad dla 4 dzieci i młodzieży,
 - problemów małżeńskich, par, rodzinnych – 9 porad dla 1 osoby,
 - problemów około rozwodowych, władzy rodzicielskiej – 8 porad dla 12 osób;
- pomocy psychologicznej – łącznie 290 porad dla 127 osób, w tym 49 porad dla 19 dzieci i młodzieży, w tym z powodu:
 - problemów wychowawczych – 43 porady dla 27 osób,
 - uzależnień/współzależnienia – 3 porady dla 5 osób,
 - problemów emocjonalnych, zachowania, odżywiania, psychicznymi – 122 porady dla 46 osób, w tym 49 porad dla 19 dzieci i młodzieży,
 - problemów małżeńskich, par, rodzinnych – 49 porad dla 18 osób,
 - przemocy w rodzinie – 10 porad dla 3 osób,
 - problemów związanych z niepełnosprawnością – 14 porad dla 2 osób,
 - terapii psychologicznej – 49 porad dla 24 osób;
- pomocy prawnej – łącznie 99 porad dla 87 osób, w tym z powodu:
 - przemocy domowej – 9 porad dla 7 osób.

źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Miejskie szkoły podstawowe zapewniają uczniom, ich rodzicom i opiekunom oraz wychowawcom szkolnym wsparcie psychologa, w ramach konsultacji indywidualnych i grupowych:

zakres poradnictwa	liczba udzielonych porad	liczba osób korzystających z porad			
		łącznie	uczniowie	rodzice	wychowawcy
łącznie	3.679	2.587	1.579	815	749
w tym w zakresie:					
problemów wychowawczych	2.446	1.834	1.039	533	584
uzależnień	94	78	28	35	17
współuzależnienia	99	65	23	32	13
przemocy domowej	138	116	39	52	31
inne, m.in.: interwencja kryzysowa, przemoc seksualna, radzenie sobie ze stresem, agresja	903	494	450	163	123

źródło: szkoły podstawowe nr 1, 2, 4, 6, 8, 105, 315

Prokuratura Rejonowa w Świdnicy udzieliła 5 osobom nieodpłatnie poradnictwa prawnego:

- w godzinach urzędowania jednostki,
- w ramach akcji „Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw”.

źródło: Prokuratura Rejonowa

Na zlecenie Gminy Miasta Świdnicy zadanie pn. „Prowadzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z programem socjoterapeutycznym”, z przeznaczeniem dla 150 dzieci i młodzieży, realizowały 3 organizacje pozarządowe, w ramach placówek:

- Caritas Diecezji Świdnickiej – Placówka Wsparcia Dziennego, dla 30 uczestników,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Chorych „Serce” – Europejskie Centrum Przyjaźni Dziecięcej-Placówka Wsparcia Dziennego, dla 60 uczestników,
- Fundacja Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint” – Placówka Wsparcia Dziennego Świątlica Profilaktyczno-Wychowawcza „Oratorium”, dla 60 uczestników.

W 2018 r. w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy funkcjonowały 2 placówki wsparcia dziennego:

- dla Osiedla Zawiszów z siedzibą w budynku Szkoły Podstawowej nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Świdnicy, przy ul. Galla Anonima 1, z przeznaczeniem dla 15 uczestników – placówka zakończyła działalność w dniu 1 września 2018 r.,
- dla Osiedla Zarzecz z siedzibą w budynku Szkoły Podstawowej nr 6, w budynku B przy ul. Jodłowej 21, z przeznaczeniem dla 30 uczestników.

Z zajęć w placówkach wsparcia dziennego w 2018 r. skorzystało łącznie 200 dzieci i młodzieży. Przeciętnie w ciągu roku w placówkach umieszczonych było 157 podopiecznych. Podstawowym zadaniem placówek jest współudział w procesie wychowywania wraz z rodziną oraz szkołą. Dzieci objęte są opieką wychowawcy, socjoterapeuty i innych specjalistów, którzy zapewniają podopiecznym wsparcie w pokonywaniu trudności szkolnych, w kryzysach rówieśniczych i osobistych, organizują czas wolny proponując pozalekcyjne zajęcia sportowe i twórcze o różnym charakterze. Pobyt dziecka w placówce jest bezpłatny. Zajęcia prowadzone są w godzinach popołudniowych. Placówki zapewniały również podopiecznym posiłek.

źródło: Caritas Diecezji Świdnickiej, Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Chorych „Serce”, Fundacja Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint”, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

2.2. Nawiązywanie i wzmacnianie współpracy z instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Gmina Miasto Świdnica na podstawie Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność społecznie użyteczną na 2018 rok, przyjętego uchwałą nr XXXVII/399/17 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 27 października 2017 r., zleciła realizację zadań publicznych miasta:

■ Działania mające na celu wspieranie i promowanie rodziny:

- Fundacji Małżeństwo Rodzina;

■ Prowadzenie punktu pomocy psychologiczno-pedagogiczno-prawnej z telefonem zaufania:

- Diecezjalnej Specjalistycznej Poradni Rodzinnej w Świdnicy;

■ Prowadzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z programem socjoterapeutycznym:

- Caritas Diecezji Świdnickiej,

- Stowarzyszeniu Przyjaciół Dzieci Chorych „Serce”,

- Fundacji Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint”;

■ Prowadzenie hostelu dla ofiar przemocy w rodzinie:

- Fundacji Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint”.

Gmina Miasto Świdnica zleciła również realizację:

- programów terapeutycznych mających na celu ograniczenie szkód zdrowotnych wynikających z używania substancji psychoaktywnych, na rzecz mieszkańców Gminy Miasto Świdnicy uwikłanych w problem alkoholowy i przemocowy Zakładowi Lecznictwa Odwykowego dla Osób Uzależnionych od Alkoholu w Czarnym Borze;

- pracę psychologów udzielających konsultacji w 6 miejskich szkołach podstawowych.

źródło: Wydział Polityki Społecznej i Spraw Socjalnych Urzędu Miejskiego

2.3. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy.

Informacja o miejscach i formach pomocy, zawierająca dane teleadresowe, sposób kontaktu, czas i miejsce, gdzie można uzyskać poradnictwo i wsparcie oraz jego zakres, jest na bieżąco aktualizowana i dostępna na stronie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej www.mops.swidniaca.pl. O działaniach podejmowanych na terenie Miasta w zakresie problematyki przemocy w rodzinie oraz o istotnych dla mieszkańców Świdnicy ofertach w tym zakresie na terenie kraju na bieżąco umieszczana jest informacja:

- na stronie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej: www.mops.swidniaca.pl,
- na stronie Urzędu Miejskiego: www.um.swidnica.pl,
- w lokalnych mediach.

2.4. Edukacja osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie.

Pracownicy socjalni, członkowie grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego oraz funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Świdnicy na bieżąco prowadzą działania informacyjno-edukacyjne dotyczące konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie. Z każdą osobą uwikłaną w problem przemocy domowej przeprowadzana jest rozmowa dotycząca m.in. konsekwencji wynikających ze stosowania przemocy w rodzinie. Osoba dotknięta przemocą w rodzinie, podczas pierwszego kontaktu otrzymuje formularz „Niebieska Karta-B”. Zawiera on informacje dotyczące przemocy, czym ona jest, jakie są jej formy, kogo dotyczy procedura oraz kwestie prawne dotyczące postępowania w przypadku przemocy w rodzinie

i o instytucjach zobowiązanych do podjęcia działań. Szczegółowo wskazuje sytuacje, w których polskie prawo ściga sprawców przestępstw przeciwko osobom bliskim. Stanowi też pouczenie o możliwościach przysługujących osobie dotkniętej przemocą oraz informuje o miejscach pomocy na terenie Świdnicy i numerach ogólnopolskich telefonów zaufania.

W 2018 r. Komenda Powiatowa Policji w Świdnicy przeprowadziła działania prewencyjne „Bezpieczna Kobieta”, w dwóch edycjach: wiosennej i jesiennej. Miały one formę informacyjno-edukacyjną m.in. w zakresie przekazania wiedzy o konsekwencjach wynikających ze stosowania przemocy w rodzinie, zapobiegania uzależnieniom i przemocy.

źródło: Komenda Powiatowa Policji

2.5. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w całodobowych ośrodkach wsparcia.

Na zlecenie Gminy Miasto Świdnica zadanie pn. „Prowadzenie hostelu dla ofiar przemocy w rodzinie”, w zakresie zapewnienia schronienia i wsparcia osobom doświadczającym przemocy, realizowała Fundacja Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint”, w tym:

- udzielono schronienia 14 osobom, w tym 6 dorosłym i 8 dzieciom,
- 3.079 osobodni,
- udzielono pomocy w formie: noclegu zapewniającego bezpieczeństwo, wyżywienia (okresowo), wsparcia pedagogicznego, rozmów wspierających i motywujących do rozwiązywania problemów.

źródło: Fundacja Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint”

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zapewniono schronienie 10 osobom, w tym 4 dorosłym i 6 dzieci, będącym ofiarami przemocy w rodzinie.

źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

2.6. Organizowanie dla osób doświadczających przemocy w rodzinie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego.

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie korzystały z poradnictwa i wsparcia instytucji publicznych zajmujących się pomocą osobom z rodzin uwikłanych w przemoc w rodzinie:

- psychologicznego – 315 osób,
- prawnego – 110 osób,
- socjalnego – 447 osób,
- zawodowego i rodzinnego – 126 osób.

źródło: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

2.7. Tworzenie i zwiększenie zakresu działania oraz dostępności do lokalnych telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Dostępność do telefonu zaufania, interwencyjnego i informacyjnego dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie w ramach lokalnych połączeń Gmina Miasto Świdnica zapewniła zlecając, w trybie otwartych konkursów ofert, realizację zadania publicznego miasta pn. „Prowadzenie punktu pomocy psychologiczno-pedagogiczno-prawnej z telefonem zaufania”. Zadanie realizowała Diecezjalna Specjalistyczna Poradnia Rodzinna w Świdnicy, w ramach dyżurów duszpasterza – łącznie 102 godz. w roku. Udzielono 30 porad.

źródło: Diecezjalna Specjalistyczna Poradnia Rodzinna

2.8. Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom, 10 dzieci (4 chłopców, 6 dziewczynek) zostało odebranych z rodziny z powodu bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie, w tym:

- 9 dzieci umieszczono u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej,
- 1 dziecko umieszczono w rodzinie zastępczej.

źródło: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Przesłuchania dzieci-ofiar przemocy w Świdnicy wykonuje sąd. Przesłuchania odbywają się według obowiązujących procedur, uregulowanych przepisami prawa, w przyjaznych pokojach przesłuchań, wyposażonych w sprzęt audiowizualny, kamerę i aparat fotograficzny. Małoletniego można przesłuchiwać wyłącznie wtedy, gdy jego zeznania mogą być istotne dla rozstrzygnięcia sprawy.

2.9. Realizacja programów terapeutycznych dla osób uwikłanych w problem przemocy w rodzinie.

Na zlecenie Gminy Miasta Świdnicy Zakład Lecznictwa Odwykowego dla Osób Uzależnionych od Alkoholu w Czarnym Borze realizował profesjonalne programy terapeutyczne mające na celu ograniczenie szkód zdrowotnych wynikających z używania substancji psychoaktywnych, na terenie Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Świdnicy i Poradni Leczenia Uzależnień w Świdnicy, w tym:

- Poradnictwo i terapia indywidualna dla osób uwikłanych w przemoc domową i dla rodziców osób uzależnionych, w celu rozwiązywania zdiagnozowanych problemów – 146 osób, 36 dyżurów, 144 godz.
- Grupowy Trening Asertywności dla osób uwikłanych w przemoc domową, w zakresie poszerzenia wiedzy w zakresie złości i agresji, treningu asertywnego zachowania – 21 uczestników, 2 treningi po 25 godz., łącznie 50 godz.
- Terapia grupowa dla osób doświadczających przemocy domowej, w celu jej zatrzymania – grupa otwarta, w której brało udział 6-11 osób, 33 sesje, 132 godz.

źródło: Zakład Lecznictwa Odwykowego dla Osób Uzależnionych od Alkoholu w Czarnym Borze

Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie:

- terapia indywidualna dla ofiar przemocy w rodzinie – 8 osób, w tym 7 kobiet i 1 mężczyzna.

źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

2.10. Tworzenie warunków umożliwiających osobom dotkniętym przemocą w rodzinie otrzymanie mieszkań socjalnych/komunalnych z zasobów Miasta.

W 2018 r. z zasobów Miasta lokal mieszkalny otrzymały 54 rodziny. Wśród nich nie wskazano rodzin, które otrzymały lokal mieszkalny w związku z przemocą w rodzinie. Nie wskazano również takich rodzin na liście oczekujących na lokal.

źródło: Wydział Gospodarki Mieszkaniowej Urzędu Miejskiego

2.11. Badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą domową.

Skuteczność pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą bada się monitorując przebieg i zakończenie procedury „Niebieskie Karty”. Zakończenie procedury wymaga

wskazania przesłanki do zakończenia, określonej w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, a także jednogłośnie decyzji przy obecności wszystkich członków grupy roboczej. W 2018 r. zakończono:

- 134 procedury „Niebieskie Karty” na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy,
- 20 procedur „Niebieskie Karty” z powodu braku zasadności podejmowania działań.

Na podstawie danych zgromadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na początku 2018 r. przeprowadzono analizę czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom doznającym przemocy domowej.

Do czynników sprzyjających podniesieniu skuteczności pomocy ofiarom przemocy w rodzinie zaliczono:

- znajomość personalną osób, które wspólnie (interdyscyplinarnie) udzielają pomocy w obszarze przemocy w rodzinie,
- systematyczne podnoszenie kwalifikacji osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- doświadczenie we współpracy interdyscyplinarnej,
- doświadczenie we współpracy służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- doświadczenie służb w pracy z ofiarami przemocy w rodzinie i sprawcami przemocy w rodzinie oraz członkami ich rodzin,
- funkcjonujące uregulowania prawne,
- przychylność władz samorządowych i lokalnych mediów,
- możliwość aplikowania o uzyskanie środków z programów rządowych i resortowych,
- wzrost świadomości społecznej na temat problemu przemocy w rodzinie,
- finansowanie przez budżet państwa programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- zaangażowanie do pracy z rodziną asystenta rodziny,
- prowadzenie na terenie gminy specjalistycznego poradnictwa dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- upowszechnianie informacji dotyczącej oferty pomocowej dla osób doznających przemocy w rodzinie,
- znajomość przez osoby doznające przemocy miejsc, w których udzielana jest pomoc,
- funkcjonowanie Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Do czynników utrudniających podniesienie skuteczności pomocy ofiarom przemocy w rodzinie zaliczono:

- dużą ilość działań wchodzących w zakres obowiązków służbowych, zarówno ze strony pracowników socjalnych, jak i funkcjonariuszy policji, utrudniających zaangażowanie w prowadzoną procedurę,
- niewystarczającą wiedzę lub własne przekonania pracowników służb pomocowych na temat zjawiska przemocy i pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie oraz kompetencji poszczególnych podmiotów wchodzących w skład grup roboczych,
- wypalenie zawodowe osób pracujących w grupach roboczych,
- niską dyspozycyjność do współpracy ze strony służby zdrowia, służb sądowych, pracowników oświaty, niechęć do wymiany informacji,
- duża biurokratyzacja procedury, zbyt długi tryb postępowania prokuratorskiego i sądowego w związku z przemocą w rodzinie,
- brak jednoznacznych procedur w sytuacjach, gdy dziecko doznaje przemocy w rodzinie lub, gdy istnieje duże prawdopodobieństwo, że jej doznaje,
- duże trudności w zakresie ustalenia, czy sprawca przemocy jest pod wpływem innych środków odurzających niż alkohol,

- brak możliwości skutecznego oddziaływania na sprawcę przemocy, nieegzekwowanie postanowień sądu przez Policję, nieskuteczność dozorów kuratorów sądowych,
- brak współpracy ze strony służby więziennej, np. informowania o planowanej przepustce, przerwie w odbywaniu kary pozbawienia wolności, przeniesieniu do innego zakładu penitencjarnego, warunkowym przedterminowym zwolnieniu z odbywania kary lub zwolnieniu po odbyciu kary przez sprawcę przemocy,
- rozpowszechnianie w mediach negatywnych przykładów pracy służb pomocowych w obszarze interwencji kryzysowej, w tym przeciwdziałania przemocy w rodzinie (z uwagi na poufność danych, nie można przedstawić jak faktycznie sytuacja się przedstawiała),
- społeczną akceptację wobec aktów przemocy w rodzinie oraz funkcjonowanie w społeczeństwie mitów i stereotypów dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie,
- mało rozwiniętą sieć placówek interwencyjnych oraz udzielających długoterminowego schronienia osobom doświadczającym przemocy,
- wysokie koszty zatrudnienia specjalistów szkolących służby pracujące z rodzinami doświadczającymi przemocy.

źródło: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Cel szczegółowy 3.

Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

3.1. Rozpowszechnianie informacji o ofercie dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Członkowie grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w trakcie spotkań z osobami stosującymi przemoc motywują do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych, realizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Poradnię Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, przekazują pisemną informację o programie, informują o miejscach, gdzie dostępna jest terapia oraz gdzie można uzyskać wsparcie w innym zakresie. Informacja o dostępnych formach pomocy znajduje się na stronie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej www.mops.swidniaca.pl.

3.2. Stosowanie procedury „Niebieskie Karty”.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”, określonej w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. Zostaje ona wszczęta przez przedstawiciela jednej ze służb: pomocy społecznej, komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia. Gdy w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, bądź w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie, poweźmie podejrzenie stosowania przemocy wobec członków rodziny, wypełnienia „Niebieską Kartę-A”. Wszczęcie i prowadzenie procedury nie wymaga zgody osoby, co do której istnieje podejrzenie, że została dotknięta przemocą w rodzinie. Podczas pierwszego kontaktu otrzymuje formularz „Niebieska Karta-B”, będący pouczeniem dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie wraz z informacją o miejscach na terenie Świdnicy, do których może zwrócić się o pomoc. W trakcie prowadzenia procedury podejmowane są działania motywujące osoby w rodzinie do współpracy.

Procedura „Niebieskie Karty” jest realizowana zgodnie z obowiązującymi przepisami:
- po sporządzeniu formularza „Niebieska Karta-A”, w ciągu 7 dni jest on przekazywany do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,

- w ciągu kolejnych 3 dni informacja o uruchomieniu procedury w konkretnej rodzinie jest przekazywana do pracownika socjalnego Ośrodka, jeśli „Niebieska Karta-A” została sporządzona przez funkcjonariusza Policji lub odwrotnie, celem przekazania osobie doznającej przemocy informacji o przysługujących jej formach i miejscach wsparcia,
- kolejne spotkania odbywają się w składzie powołanym do grupy roboczej zajmującej się problemami konkretnej rodziny. W skład grupy roboczej powołuje się dodatkowo, w zależności od potrzeb, przedstawiciela oświaty, Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, sądu (kuratora). Spotkania odbywają się w siedzibie Ośrodka, w celu uzupełnienia informacji na drukach „Niebieskiej Karty-C” i „Niebieskiej Karty-D”, ustalenia indywidualnego planu pomocy, motywowania sprawcy przemocy do zmiany zachowania, dokumentowania działań oraz monitoringu działań i bezpieczeństwa rodziny (w miejscu pobytu osoby doznającej przemocy przez funkcjonariusza policji i pracownika socjalnego Ośrodka). Spotkania są organizowane w taki sposób, aby zagwarantować osobie doznającej przemocy poczucie bezpieczeństwa i nie narażać jej na spotkanie ze sprawcą.

Dokumentowanie działań podejmowanych w ramach procedury „Niebieskie Karty” prowadzą grupy robocze Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W 2018 r. w wyniku działań Zespołu:

- odbyło się 508 posiedzeń grup roboczych,
- 214 rodzin objętych było procedurą „Niebieskie Karty”, z czego 142 wszczęto w 2018 r.,
- sporządzono 169 formularzy „Niebieska Karta-C”, wypełnianych z osobą doznającą przemocy,
- sporządzono 66 formularzy „Niebieska Karta-D”, wypełnianych w obecności osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.

źródło: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

3.3. Współdziałanie pomiędzy służbami w zakresie monitorowania zachowań osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, plan pomocy rodzinie dotkniętej przemocą jest ustalany indywidualnie dla każdej uruchomionej procedury „Niebieskie Karty” przez grupy robocze Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, na podstawie sporządzonej diagnozy sytuacji rodziny i ustalonych potrzeb. W ramach pracy grup roboczych prowadzono postępowania wobec 214 rodzin, w których istnieje podejrzenie występowania przemocy w rodzinie, w tym 142 procedury „Niebieskie Karty” zostały wszczęte w 2018 r. W wyniku pracy grup roboczych w 2018 r. pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej:

- sporządzili 25 doniesienia do prokuratury,
- sporządzili 49 powiadomień do Sądu Rodzinnego i Nieletnich o potrzebie objęcia rodziny nadzorem kuratorskim,
- złożyli 22 wnioski do Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

źródło: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Pracownicy socjalni realizując pracę z rodziną, w tym rodziną dotkniętą przemocą, sporządzili 46 powiadomień do Sądu o potrzebie objęcia rodziny nadzorem kuratorskim z powodu zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Komenda Powiatowa Policji realizując działania w związku z przemocą w rodzinie:

- założyła 109 „Niebieskich Kart-A” wszczynających procedurę, w tym 18 kolejnych „Niebieskich Kart-A” zakładanych w toku prowadzonej procedury,
- zatrzymała 42 osoby (w tym 1 kobietę) wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, celem przewiezienia do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych do wytrzeźwienia,

- sporządziła 18 wniosków (w tym 1 wobec kobiety) do Prokuratury Rejonowej w Świdnicy o objęcie aktem oskarżenia wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie.

źródło: Komenda Powiatowa Policji

Sąd Rejonowy I Wydział Cywilny zarejestrował 13 spraw o zobowiązanie sprawcy przemocy w rodzinie do opuszczenia mieszkania zajmowanego wspólnie z innym członkiem rodziny, wobec którego dopuścił się przemocy w rodzinie. W 5 sprawach zobowiązano sprawcę przemocy do opuszczenia lokalu mieszkalnego.

źródło: Sąd Rodzinny I Wydział Cywilny

Prokuratura Rejonowa w Świdnicy prowadziła 273 postępowania karne wobec sprawców przemocy w rodzinie:

- wobec 93 osób zastosowano nieizolacyjne środki zapobiegawcze, z czego:
 - w 47 przypadkach polegające na nakazie opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym,
 - w 46 przypadkach na dozorze policji połączonym z zakazem kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną;
- w 15 sprawach zastosowano środek izolacyjny w postaci tymczasowego aresztowania.

źródło: Prokuratura Rejonowa

3.4. Realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Na zlecenie Gminy Miasta Świdnicy Zakład Lecznictwa Odwykowego dla Osób Uzależnionych od Alkoholu w Czarnym Borze realizował profesjonalne programy terapeutyczne mające na celu ograniczenie szkód zdrowotnych wynikających z używania substancji psychoaktywnych, na terenie Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Świdnicy i Poradni Leczenia Uzależnień w Świdnicy, w tym:

- program korekcyjno-edukacyjny pn. Terapia grupowa dla sprawców przemocy domowej, w zakresie konstruktywnych zmian w zachowaniu w celu zatrzymania przemocy – grupa otwarta, w której brało udział 6-10 osób, 20 sesji, 80 godz.
- Grupę pracy nad złością, w celu poszerzenia wiedzy w zakresie złości i agresji, treningu radzenia sobie ze złością i asertywnego wyrażania złości – grupa otwarta, w której brało udział 7-18 osób, 12 sesji, 48 godz.

źródło: Zakład Lecznictwa Odwykowego dla Osób Uzależnionych od Alkoholu w Czarnym Borze

Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie prowadził program w formie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie, który ukończyła 1 osoba.

źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

3.5. Badanie skuteczności programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

W 2018 r., po uprzednim zakończeniu, ponownie wszczęto 18 procedur „Niebieskie Karty”. W toku prowadzonej procedury założono kolejnych 26 „Niebieskich Kart-A”. Pracownicy socjalni przekazali do Policji lub kuratorom sądowym informację o ponownym stosowaniu przemocy w rodzinie przez 5 osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy wobec członka rodziny.

źródło: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

W programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, realizowanych przez Poradnię Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Świdnicy, uczestniczyło łącznie 10 osób (10 mężczyzn). 9 osób ukończyło program. Nie stwierdzono przypadków powrotu po ukończeniu programu psychologiczno-terapeutycznego do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie.

źródło: Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia

Cel szczegółowy 4.

Zwiększenie poziomu kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

4.1. Podnoszenie poziomu wiedzy i doskonalenie umiejętności osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2018 r. przeprowadził działania edukacyjne podnoszące poziom wiedzy i doskonalące umiejętności dla pracowników Ośrodka oraz innych osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- szkolenie „Dziecko jako ofiara przemocy” poświęcone postępowaniu w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia dziecka dla pracowników socjalnych oraz funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Świdnicy, poprowadzone przez Jacka Popów, trenera, pedagoga resocjalizacyjnego, specjalistę w obszarze pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie;
- dwudniowe warsztaty „Diagnozowanie dziecka wykorzystywanego seksualnie za pomocą obserwacji objawów u dziecka i czynników ryzyka w rodzinie i środowisku”, poprowadzone przez dr Agnieszkę Widerę-Wysoczańską, psychologa, psychoterapeutę, superwizora, specjalistę w zakresie terapii dziecka wykorzystywanego seksualnie. Przedmiotem warsztatów były m.in. tematy: czynniki ryzyka w rodzinie i środowisku dziecka, dynamika przemocy seksualnej, objawy specyficzne i niespecyficzne u dziecka, mogące świadczyć, że zostało wykorzystane seksualnie – 16 uczestników, w tym asystenci rodziny, pracownicy socjalni, oraz przedstawiciele Zespołu Interdyscyplinarnego i Punktu Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Świdnicy;
- szkolenie „Współpraca asystenta rodziny, pracownika socjalnego oraz koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej”, w zakresie współpracy służb oraz uprawnień pracowników w pracy z rodzinami, w których konieczne jest zabezpieczenie dziecka, w sytuacji bezpośredniego narażenia dziecka na utratę zdrowia lub życia przez opiekunów oraz w zakresie pracy z rodziną, w której dzieci przebywają w pieczy zastępczej. Szkolenie poprowadził Jacek Popów, trener, pedagog resocjalizacyjny, specjalista w obszarze pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie – 22 uczestników;
- seminarium „Metodyki prowadzenia postępowań i podejmowania czynności w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie”, poprowadzone przez Marka Rusina, Prokuratora Rejonowego w Świdnicy, w zakresie współpracy służb i organów zajmujących się wsparciem rodziny z organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz przemocy w szkole, praw i obowiązków pracowników oświaty – 110 uczestników, będących przedstawicielami oświaty, służby zdrowia, policji, pomocy społecznej, zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych z terenu powiatu świdnickiego, zajmujących się tematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej uczestniczyli w szkoleniach w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, organizowanych przez podmioty zewnętrzne:

- Kwestie sporne w procedurze Niebieskiej Karty – 1 osoba,
- Interwencja kryzysowa w pracy z dziećmi i młodzieżą – 1 osoba,

- Współpraca międzyinstytucjonalna w ramach pomocy osobom uzależnionym i doznającym przemocy w rodzinie – 1 osoba,
 - Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – 1 osoba,
 - spotkanie Przewodniczących Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – 1 osoba,
 - Dialog motywujący w pracy z osobą doznającą przemocy w rodzinie – 1 osoba.
- źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie uczestniczyli w działaniach edukacyjnych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- szkolenie Komunikacja wolna od przemocy – 3 osoby,
- konferencja naukowa Więzy, które chronią. Bezpieczeństwo i zmiana – 4 osoby,
- szkolenie Wczesne wykrywanie i rozpoznawanie syndromu dziecka krzywdzonego – 2 osoby,
- szkolenie Diagnozowanie dzieci krzywdzonych seksualnie – 1 osoba,
- seminarium Razem bez przemocy – 2 osoby,
- szkolenie Dziecko jako ofiara przemocy-diagnoza i formy pomocy – 2 osoby,
- szkolenie Sposoby radzenia z zachowaniami agresywnymi wśród rodziców, dzieci i młodzieży – 1 osoba.

źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Świdnicy systematycznie uczestniczą w szkoleniach mających na celu poszerzanie wiedzy i umiejętności praktycznych i teoretycznych z zakresu przemocy w rodzinie. W 2018 r. przeprowadzono 6 szkoleń, w których uczestniczyło łącznie 135 funkcjonariuszy.

źródło: Komenda Powiatowa Policji

Nauczyciele i wychowawcy świdnickich placówek oświatowych na bieżąco biorą udział w działaniach edukacyjnych podnoszących wiedzę i doskonalących umiejętności w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w ramach rad pedagogicznych, konsultacji indywidualnych wychowawców z pedagogiem i psychologiem szkolnym, spotkań, szkoleń i kursów, w tym m.in.:

- spotkanie z prawnikiem z biura Rzecznika Praw Dziecka, dotyczące przepisów prawnych i zagadnień w zakresie wykonywania władzy rodzicielskiej – 3 uczestników (SP 1),
- konferencja Sytuacja prawna dzieci z rodzin rozbitych – 3 uczestników (SP 6),
- kurs e-learningowy Fundacji Dajmy Dzieciom Siłę, Symptomy wykorzystywania seksualnego a zachowania seksualne dzieci i młodzieży – 1 uczestnik (SP 6),
- warsztaty Narzędzia pracy tutora i coacha w pracy nauczyciela – 4 uczestników (SP 6),
- Interwencja kryzysowa w szkole (SP 105),
- pomoc i lekcje koleżeńskie.

źródło: przedszkole nr 1, 3, 6, 14, 15, 16, szkoły podstawowe nr 1, 2, 4, 6, 8, 105, 315

4.2. Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc.

Obowiązek odbywania posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie nie rzadziej niż raz na kwartał wynika z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W 2018 r. zorganizowano 4 spotkania, na których omawiano problematykę przemocy w rodzinie w Gminie Miasto Świdnica, podejmowano działania wynikające z procedury „Niebieskie Karty” oraz omawiano problemy związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie pojawiające się w jednostkach reprezentowanych przez członków Zespołu. Dyskutowano na temat skuteczności podejmowanych działań na rzecz

rodzin uwikłanych w problem przemocy domowej oraz zajmowano się szczególnie złożonymi indywidualnymi przypadkami, celem korzystnego dla rodziny rozwiązania.

źródło: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Z uwagi na złożoność problemów, z jakimi pracownicy socjalni, asystenci rodziny, członkowie grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, będący pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz inni pracownicy Ośrodka, mają do czynienia w trakcie wykonywania obowiązków służbowych, stykając się bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc, korzystali ze wsparcia w formie:

- superwizji grupowych i indywidualnych, w okresie od lutego do grudnia 2018 r., w celu uzyskania wsparcia w rozwiązywaniu trudnych sytuacji, rozwoju współpracy zespołowej oraz doskonalenia kompetencji zawodowych, poprzez edukację, m.in. w zakresie komunikacji, asertywności, radzenia sobie z emocjami i stresem, pracy z klientem wieloproblemowym, w tym uwikłanym w problemy uzależnień oraz przemoc domową – 10 superwizji grupowych, w wymiarze 90 min. każda i 124 superwizje indywidualne, w wymiarze 45 min. każda, 27 pracowników,
- wsparcia psychologa Ośrodka,
- wyposażenia w środki ochrony przy bezpośrednim zagrożeniu (alarm, telefony służbowe),
- asysty dzielnicowych Komendy Powiatowej Policji w Świdnicy w trakcie realizowanych w środowiskach zagrożonych przemocą oraz demoralizacją nieletnich patronażach popołudniowych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zakupił 3 alkomaty do dyspozycji pracowników Ośrodka oraz członków grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W rodzinach z problemem alkoholowym akty przemocy fizycznej występują dwukrotnie częściej niż w rodzinach wolnych od problemu alkoholowego. Ofiarami przemocy pijanego rodzica są częściej partnerzy niż dzieci. Natomiast one są zdecydowanie częściej zaniedbywane. Z danych raportu opracowanego przez Instytut Zdrowia i Trzeźwości Polskiego Towarzystwa Psychologicznego wynika, że 80% badanych żon alkoholików doświadczyło różnego rodzaju przemocy ze strony męża, w tym ponad połowa z nich doznała łagodniejszej przemocy fizycznej (popychanie, szarpanie, niszczenie sprzętów), co trzecia doznała ciężkiej przemocy fizycznej (bicie, kopanie, szarpanie za włosy) i przemocy seksualnej. Prawie wszystkie doznawały przemocy psychicznej (Bandura-Madej; Dobrzyńska-Mesterhazy, 2000).

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w ramach wsparcia osób pracujących z osobami dotkniętymi i stosującymi przemoc w rodzinie uczestniczyli w:

- superwizji – 4 osoby,
- szkoleniu Bezpieczni w służbie i w pracy – 20 osób.

źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie